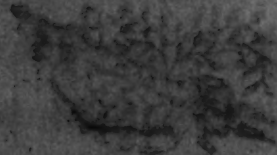

“were to me, I am glad, that the friends of
“by veneration and catharsis the vessels
“give an opiate, but not even in this case, till
win all.” If the pains were violent, I would
injected, not also dust, exhalation. Dr. Dar.

...ced to the interest of the individual...

QUÆDAM DE MORBO, &c.

DISSERTATIO MEDICA

IN

CAUSA DE MORBO

1184 E 9
3
DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

QUÆDAM

DE MORBO, QUO JECUR EUROPÆORUM IN INDIA
ORIENTALI AFFICITUR, EJUS CAUSIS, ET
GENERALI VALETUDINE TUENDA,

COMPLECTENS;

QUEM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S.S.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,

Et Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

Pro Gradu Doctoris,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

JACOBUS MACFARLANE,

SCOTUS;

SOC. REG. MED. ET AMER. PHYS. EDIN. SOC.; CHIRURG. COLLEG.

LOND. ET EDIN. AUCTORITATE CONSTITUTUS; ET OLIM

NAVIS INDIAE ORIENTALIS CHIRURGUS.

Ad utilitatem vitæ, omnia consilia factaque nostra dirigenda sunt.

TACITUS.

Ad diem 25 Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

CUM PRIVILEGIO.

TYPIS GEORGII MUDIE ET FILII.

1798.

DISSERTATIO MEDICA

IN PNEUMONIALI

DE MORBO. QVO LECTUR EGE CLINICUS IN PNEUMONIA
PNEUMONIAE ACUTAE. AUCTOR
JOHANNES VALERIANUS WUNDERLICH

PROFESSOR PNEUMONIAE

IN PNEUMONIA

ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

D. GEORGIUS BAIRD, M.D.

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ALEXANDER FRANKLIN

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

ACUTAE ACUTAE ACUTAE

IMPRIMIS,

MEMORIÆ

JOANNIS SMALL,

COPIARUM BRIT. PRÆFECTI,

Nupèr defuncti,

Viri, tùm ob publicas, tùm ob privatas, virtutes,

Paritèr insignis,

Ab amicis, et omnibus bonis,

Sempèr honorandi desiderandique :

DEIN,

Ejus amicis spectatissimis,

VIRO REVERENDO,

JACOBO M'LAGGAN,

DE BLAIR-ATHOLE,

ET

ALEXANDRO FRASER,

ARMIGERO,

DE LINCOLN'S-INN,

Juris peritissimo ;

Propter multa beneficia ab his in se collata :

JOHN W. SMALL
LONDON
ENGLAND

JOHN W. SMALL BUTLER

JOHN W. SMALL

JOHN W. SMALL
LONDON
ENGLAND

DENIQUE,

JOANNI SCOTT BUTTER,

DE FASKALT,

Quicum, per nonnullos annos, conjunctissimè vixit;

HOCCE TENTAMEN,

SACRUM VULT

JACOBUS MACFARLANE.

DEWEY

JOHN SCOTT BUTLER

PROOF

MARK II

JOHN SCOTT BUTLER

JOHN SCOTT BUTLER

PART II

JOHN SCOTT BUTLER

PART III

JOHN SCOTT BUTLER

PART IV

JOHN SCOTT BUTLER

Pag.

PROŒMIUM,

1

PARS I.

*Quædam de Morbo, quo jecur Europæorum in
India Orientali afficitur, complectens,* -

3

PARS II.

De Causis Remotis, -

21

PARS III.

De Causa Proxima, -

42

PARS IV.

De Generali Valetudine Tuenda, -

52

PROLOGUE

PART I

Chapter I. The first part of the work.

Chapter II. The second part of the work.

PART II

Chapter III. The third part of the work.

PART III

Chapter IV. The fourth part of the work.

PART IV

Chapter V. The fifth part of the work.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

QUÆDAM

DE MORBO, QUO JECUR EUROPÆORUM IN INDIA
ORIENTALI AFFICITUR, EJUS CAUSIS, ET GENE-
RALI VALETUDINE TUENDA, COMPLECTENS.

AUCTORE JACOBO MACFARLANE.

PROŒMIUM.

QUUM amplitudo regionis, quam in India
Orientali possidemus, in animo perpen-
datur, secunda valetudo *Europæorum*, qui il-
luc commigrant, quorum multi summis mune-
ribus funguntur, maximi momenti haberi de-
bet; five eorum salutem, five regionis ipsius, ut
coloniæ ad Britanniam amplius pertinentis,
prosperitatem spectes.

A

Sed

Sed quamvis, si hæc essent ritè perspecta, medicorum in India degentium meritò attentionem exercitârint necesse est, mirum tamen est, trecentis ferè annis, ex quo impiger ille De Gama illam regionem Europæ incolis commonstravit, paucos vel nullos eorum, qui per longum vitæ spatium in morbis ibi curandis versati sunt, certa signa, errores, in quos inciderant, ostendentia, posteris tràdidisse.

Nemo tamen inficias ibit, morborum, quibus *Europæi* in India plectuntur, naturam meliùs hodiè, quam olim fuit, notam esse : sed hæc notitia debetur partim laboribus paucorum in nostrâ orbis terrarum plagâ clar. virorum, partim aliquorum industriæ, qui colonias nostras orientales visitârunt ; qui autem ob officia quæ tenebant, morbos, quos regimine magis idoneo adhibito, alleviare et ad simplicitatem redigere voluerunt, tantùm obitèr observare potuere.

PARS

P A R S I.

QUÆDAM DE MORBO, QUO JECUR EUROPÆORUM
IN INDIA ORIENTALI AFFICITUR.

MORBORUM, qui *Europæos* in Indiâ adoriuntur, nullus, (ni fallor), investigatione dignior existit, quam peculiaris affectio cui jecur obnoxium est; quippe quæ adeò frequentè occurrat; cursum suum nunc rapidissimè peragat, nunc infidiosè et vafre ægrum miserum aggrediatur, tardam sed certam perniciem secum allatura.

Hæcce jecinoris affectio in acutam et chronicam rectè divisa est; quæ distinctio medico pròdest, quoniam ad varietatem, modi utramque tractandi, ejus attentionem dirigit.

Prior originem præbet seriei symptomatum, quæ eam præsentem esse tam accuratè declarant, ut nemo, negligentissimus morbi que na-

turæ ignorantissimus, eam unquam cum ullâ aliâ confundere periclitaretur; ejusque definitionem tradidit clarus Cullenus concinnam et perspicuam.

Posterior est morbi forma magis insidiosa et adhuc non parâ obscura. Sæpius quidem usu venit, quamvis nullum signum, quod morbum adesse indicabat, apparuisset, cursum suum peregisse. Hinc *mercurius* plerumquæ adhiberi solitus est, cum ulla signa morbum constituentia, magis vel minùs observarentur; vel etiam cum minima a sanitate inclinatio, quam ad nullum alium in *noslogiâ* morbum relegare poterant, subesset. Proculdubio mercurii in hoc morbo applicatio sæpè bonum effectum præstat; sed cum mala dyspeptica et hypochondriaca in Europæis in India considerentur, cumque similitudini, quæ inter illa et hanc affectionem non perfectè formata intercedit, animus adhibeatur, hujus remedii sine discrimine usus pessimos

peffimos effectus edere periclitatur. Hinc medens maturè secum reputare debet de morbo, ad cujus medelam accersitus est, priusquam medicamentum plus exitiù hinc quam boni illinc allaturum adhibeat.

Hæ affectiones, me iudice, hepatitidi obscuræ adeò sunt similes, ut adhuc non satis secretas fuisse videatur; saltèm prout in illâ plagâ oriuntur. Diagnosìs in multis exemplis difficilis est, et diuturnâ ac diligenti medendi exercitatione solùm acquirenda. Hoc multaque alia ad morbos in Indiâ pertinentia, sagaci medico amplæ materiæ, ad gloriam in arte salutiferâ consequendum, existunt.

Inflammatiò acuta in membranìs, chronica autem in substantiâ jecinoris parenchymatosa, contineri habita est. Inflammationem talium membranarum, quales sunt peritonæum et pleura, plerumque acutam esse, minimè est negandum

negandum; sed jecinoris ipsius inflammacionem nunquam acutam esse, nequaquam verisimile videtur; et inflammacionis diversitatem, (ut postea ostendere conabor), e quantitate venosi vel arteriosi sanguinis, in hepate circuitum suum peragentis, multò magis quam hætenus creditum est, pendere probabile est.

Hujusmodi affectiones omnibus Britannicis Indiæ coloniis communes sunt: in nonnullis tamen, ut in *Madras* et *Bombay*, sæpiùs quam in aliis occurrere feruntur; quod quoniam a diverso loci situ oriatur necesse est, hujus naturæ, et in corpus humanum actionis investigatio accurata, morbi ipsius indolem fortassè clarius explicaret.

Quamvis paucæ chronicæ hepatitidis cursum observandi occasiones, quæ mihi oblatae sunt, me non permittunt ejus characterem dare, signaque monstrare per quæ, ne ea cum morbis

symptomata

symptomata (ut suprà dixi) ei tam similia habentibus, semper confunderetur, cavere possemus; definitio ejus tamen, me judice, manca foret, nisi "*animum, nec sponte, varium et mutabilem*" comprehenderet. Hic animi status plerumquè morbum comitatur; huicne autem vel aliis, quibuscum eum sæpè conjungi credo, morbis proprius sit, haud compertum habeo.

Quoniam morbi hujusce eventus maximè faustus per resolutionem accidit, sic aucta bilis secretio crisis optima et perfectissima esse plerumquè invenitur. Vix quidem credi potest, jecur congestionem suâ liberari posse, nisi una vel plures deversarum humani corporis excretionum hâc secretionem abundare inveniretur. Quum igitur hoc magis vel minus in excretionibus accidere observetur; quumque complures læsæ corporis functiones ad sanitatem paulatim redeant, morbi solutio, idque pro horum symptomatum magnitudine, perfectissima

tissima efficitur. Paucas e naribus sanguinis guttas, vel auctam a pulmonibus secretionem, perturbationem adeò involutam ac hepatis morboſi interdum ſolvere, ſolum e rationis ſimilitudine valdè lubricâ inferri poteſt.

Ingenioſus amicus meus Chriſtopherus Cooper, qui nupèr Com. Macartney ad Chinam comitatus eſt, caſum ſequentem, (quem, quoniam inflammationis in nonnullis exemplis magnitudinem docet, hîc citare auſus ſum), mihi tranſmiſit.

Gulielmus Chambers, circitèr octavum ætatis luſtrum agens, validâ corporis conſtitutione, qui complures annos nauta fuerat, in violentem hepatidem acutam incidit, quæ tamen regimine antiphlogiſtico brevî ceſſit, ægerque ad ſolita vitæ munia rediit. Cum ferè per ſex hebdomadas morbi immunis, ut videbatur, manſiſſet, alteram acceſſionem expertus eſt, leviorem

leviorem quidem priori, sed multo diuturniorem, morbusque, contra omnia, quæ adhibita sunt, remedia, indies augebatur. Ad hoc, tumor circa jecinoris regionem apparuit, qui ad suppurationem paulatim progressus, postremò extrinsecus ruptus, et magna puris quantitas effusa, est. Ægri viribus jam multum prostratis, cibo magis nutriente uti, et ad vinum ac corticem decurrere, jussus est. Puris autem destillatio copiosissima fuit, ulcusque ipsum faciem teterrimam habebat. Diem de die, morbo ingravescente, sic trahebat; cum liquida aliaque per os ingesta, brevì postquam sumpta fuerant, et paululum immutata, per ulcus in latere evacuari observata sunt. In hoc statu circiter quatrìdui spatium consumebatur, sed tandem, diarrhœa superveniente, supremum obiit diem.

Diversos morbi hujus eventus, ab auctoribus toties iteratos, et varia quæ, sectis cadaveribus,

B

observar

observari solent, enumerare, operæ pretium non foret. Nautarum præjudicia, pauca, quæ a me tractata sunt hujus mali exempla, quò minùs inspicere possem, prohibuerunt.

Suprà dixi, affectiones dyspepticas et hypochondriacas, inter mala, quæ ab *Europæorum* in Indiâ luxuriâ proveniunt, vitiorum hominum poenas existere; easque et obscuriores hepatitidis species sub formis adeò irregularibus et complicatis crebrò occurrere, ut adhuc a nobis non satis dignoscantur. Sine dubio, si ægri ætas, phænomena morbi accessioni propria, et progressus, prout in uno casu accidunt, cum aliis compararentur, et accuratum auxiliorum, unicuique casui accommodatorum, periculum fieret, prudens medicus per angustias satis tutò deduci posset. Sed, posthabitâ temporis jacturâ quam talium remediorum inter sese comparatio pareret, nihilominùs mihi persuasum est, nullam esse regulam, quandò harum affectionum

formæ

formæ obscuriores contingunt, quâ ab errore cavere possimus.

In nostrâ plagâ, ubi neutri morborum, quorum mentionem feci, aut tam communes, vel adeò difficultè distinguendi, sunt; medicis benè notum est, quam difficilè interdum sit quem utrique in nosologiâ locum tribuere debeant: et Dr Ferriar dyspepsiæ symptomata ascribit attentione digna. Verbis, quæ sequuntur utitur.

" Another symptom of dyspepsia frequently
 " deceives even experienced practitioners;
 " this is, a pain in the right-side, in the re-
 " gion of the liver, commonly fixed, but some-
 " times shooting back towards the spine.
 " With this, there is often a slight, but per-
 " manent yellow suffusion of the eyes and coun-
 " tenance, great anxiety, frequent distension
 " of the abdomen, and before the returns and
 " exacerbations

“exacerbations of pain, the urine is of a bright
“green colour. The tongue and lips grow dry,
“and are divided by fissures ; the former is
“covered by a rough bilious crust, and the legs
“swell slightly in the evening. The pain in
“the side is sometimes very severe, and is then
“attended with pain on the top of the right-
“shoulder. These symptoms, altogether, give
“such a strong suspicion of an hepatic affec-
“tion, that it is not to be wondered, if we find
“cases of this kind too readily treated as such.
“From careful observation, however, particu-
“larly in my own case, when I suffered this
“complaint several years ago, I have no doubt
“that all these symptoms may be produced by
“acidity in the stomach, and a spasmodic af-
“fection of the duodenum, without any orga-
“nic læsion of the liver. The distinction is,
“that the pain may be felt to change its place
“a little, on the expulsion of wind. The pulse
“likewise is soft, though very irregular. The
“secretion

“ secretion of mucus from the Schneiderian
 “ membrane is interrupted, and sometimes
 “ nearly ceases, though the patient feels a fre-
 “ quent inclination to discharge it. He is ge-
 “ nerally, but not obstinately costive, and sub-
 “ ject to torpor and nervous oppression. A
 “ slight inflammation of the fauces also attends
 “ this disorder, returning once in eight or ten
 “ days.

“ The method which I have found most suc-
 “ cessful in this disorder, is to give repeated
 “ small doses of the tinctura aloetica, so as to
 “ keep the body rather loose, to use daily exer-
 “ cise on horseback, and to reside in the coun-
 “ try, or at least to avoid sleeping in a town.”

Quoniam hanc opinionem amplectitur vir,
 qui in medicinâ haud parvum nomen sibi pepe-
 rit, ejusdem refutatio, si quidem refutari potest,
 quamvis ingrata, magis necessaria est.

Notæ

Notæ hepaticæ, in loco suprâ citato memoratæ, à causâ, cui illas attribuit Dr Ferriar, nempe spasmodicâ affectione duodeni, ab aciditate ortâ, provenire mihi clarè videntur; sed si affectio hujusmodi, undè undè orta, eandem symptomatum hepaticorum seriem, creare posset, cùm hæc dyspepsiæ propria haberi debent?

Duodeni spasmus, ductûs communis cholidochi ostium, quâ in ejus cavum transit, afficere, et aut prorsus obstruere, vel tantoperè ut solitam hepatis secretionem transmittendo inhabile fiat; nemo, ut opinor, dubitare potest. In utrâvis viâ ejus organi obstructio oriatur necesse est, quæ originem præbet symptomatis quorum Dr Ferriar meminit; et hæc symptomata morbum generare queant leniorem vel graviorem, prout causa magis vel minùs diuturna fuerit, pro magnitudine bilis obstructionis, et prout in parte et systemate generali

nerali ad morbidam actionem proclivitas major vel minor fit.

Medendi rationem, quâ hic medicus utitur, jecinoris congestioni sic genitæ apprimè respondet. Undè concludendum videtur, symptomata hepatica in hoc casu a dyspepsiâ aliena esse, et ad quamlibet causam, bilis in duodenum secretioni quæ obstat, communiter pertinere.

Nulla res in medicinâ, (ni fallor), juvenis in Indiâ medici attentionem sibi magis vindicat quam rapida hepatitidis acutæ ad suppurationem proclivitas. Hujus notitiâ ad officio suo diligentè et cautè fungendum animus ejus maturè dirigitur; quippe cui benè innotescit, brevis temporis moram, vel remediorum timidam aut inidoneam administrationem, ægro perniciem afferre periclitari.

Dùm vero ad generalem bonum effectum,
qui,

qui, me iudice, maturum et liberum usum remedium, ad morbum resolvendum efficacium, sequitur, animum adhibemus; in memoriâ semper tenendum, a horum usu liberali, nisi optata resolutio accadat, pessima provenire mala. Debilitas major, quam opus erat, ab evacuationibus attenuantibus orta, naturæ nixus salutares, in suppurationis stadio, ad salutem reducendum multò minus efficaces reddet. Dùm igitur, in hujusce morbi curatione fiduciâ prudens medicus se gerit, non parvam sibi gloriam conflabit; e contrario, remedium usitatorum incautus, et sine discrimine, usus, misero ægro perniciem, artique salutiferam, quamvis immeritò, haud parvo probro, non esse nequibit.

Quamvis mihi in animo non est morbi medellam tangere, tamen mihi temperare nequeo quominus affirmem, sanguinis detractionem in hepaticide acuta, ut opinor, nimis esse neglectam; quod hinc forsàn ortum est, quia ejus
usum

usum intempestivum summa sequitur debilitas. Cujus rei causa, fuerunt timidi, vel artis suæ ignari, medici, qui isto remedio seriùs vel parciùs uti consueverè. Et sanè ejus aut nimis feræ aut parcæ detractiõni resolutionem non successuram, formidolosam autem debilitatem genitam esse, verisimile est. Si vero, quum primum sese ostendit morbus, sanguis, pro ægritudine, habitu, morbiq; sævitiâ, et e parte, et e generali systemate, quàm liberrimè detraheretur, multo (ni fallor), labori futuro supersederet, vitæque sexcentorum mortalium servaretur. Sed si primum morbi stadium præterit, hujus remediî usus attentionem et judicium requirit, et, morbo progresso, magis dubius evadit.

Porro, affirmare mihi licet ex experienciâ, quam nupèr habui, et in quâ falli non potui, efficaciam tartari chrystallorum, in hujus morbi speciei magis chronicæ medelâ, adhuc non factis esse concessam. Tametsi mercurius huic he-

patitidis speciei semper mederetur, quod minime accidit, tristes ejus et perniciosi in corpus effectus sunt tales, ut medicamentum æquam vel majorem vim ad morbum depellendum possidens, sed malorum, quæ sæpè sunt mercurii sequelæ, immune, magnoperè exoptandum sit. Hinc medici *acidum nitricum*, in hujus morbi medelâ, adhibere adducti sunt, opinione nimis hypotheticâ, ac quæ in artis praxi diù manere nequiret. Qualiscunque, igitur, efficacia ejus, in alio morbo depellendo, sit, boni ejus effectus in lentis hepaticis malis, lubrico fundamento, ut, opinor, adhuc nituntur. Verisimile est, igitur, huic remedio auctorem ejus superstitem futurum esse.

Tartari chrystalla plagis calidioribus accommodatissima videntur, et alicujus operis corpori infesti immunia esse credo. Si hæc, igitur, diuturnas hepatis obstructions interdum amoveant, vel etiam levant, proculdubio nimis generali mercurii

mercurii ufui sæpè superfedere debent; qui, cum salutem reftituerit, medelam magnâ cum fyftematis virium jacturâ, efficit; et jecur fic relinquere videtur, ut mali reditui valdè obnoxium pateat.

In nullâ corporis humani parte, morbida actio fyftematis reditui tam proclivis eft, ac in hepaticis affectionibus. Hinc qui morbum olim experti funt, summâ cum diligentia vitare debent caufas quæ eum inducere observantur. Et fanè crebri hujus mali reditus jecur ad morbidam actionem ita opportunum reddunt ut caufas tam leves, ut in fanis nullum, vel folummodò pro tempore, fenfum moleftiæ creaffent, excipiat morbi accessio, vitam vix tolerandam efficiens.

Huc jecinoris ad morbidam actionem proclivitati optimè obviam it ad folum noftrum natale reditus; ubi, nifi morbus violentior vel diu-

turnus fuerit, corporis robor confirmabitur, natura pristinum vigorem recuperabit, partique ipsi illæ vires redibunt, quæ eam contra noxas in illam antea agentes custodient. Et, fanè, in hujus morbi exemplis, quæ, aut propter violentiam eorum aut diuturnitatem, pessimi omnis videbantur, effectus hujus soli mutationis tam mirus sæpè inventus est, ut nihil quò minus ægri ad tale remedium decurrant, eos prohibere debeat. Patriam tamen revîsere, grato amicorum contubernio iterùm frui, sodales, quos, ineunte ætate, olim habuimus, lætos amplecti, totam animi contemplationem occupat, corpusque debilitatum uno gravissimorum, quo laborat, onerum liberat.

PARS

P A R S II.

DE CAUSIS REMOTIS.

*Neque enim credunt, posse eum scire, quomodo morbos curare
conveniat, qui, unde hi sint, ignoret.*

CELSUS.

Ab ipsis medicinæ primordiis, quam difficile
sit, multarum rerum in corpus agentium ratio-
nem plenam reddere, *physiologis* semper fuit per-
suasum. Et post plurimum in investigatione
laboriosâ temporis consumptum, judicium eorum
pariter atque humanitatis argumentum, rem
in medio relinquere sæpè coacti sunt. Sed,
quamvis tentamen, aliquarum rationem reddere
causarum, propterea quod in tenebris adhuc
lateant, plerisque homines in errorem inducere
periclitatur: tamen aliæ sunt quarum modus in
corpus

corpus operandi multo magis patet, et in quarum investigatione prudentia et matura deliberatio vice fungi possint felicioris ingenii, ad conclusiones rei medicæ utiles inferendum. Hujusmodi solum cogitationibus, de causis, quibus morbum hunc attribuo, ratiocinari adductus sum.

In diversis plagis, et sub diversis coelis, in diversis quoque ejusdem regionis partibus, hominum constitutiones et morbos valdè diversos esse, jampridem observavit Hippocrates et Galenus. Effectus, quem cælum edit in constitutiones *Europæorum*, qui, diversis ætatis temporibus, ad Indiam se recipiunt, medicinæ plurimi interest; five in secundam eorum valetudinem tuendo, five adversæ medendo, versamur.

Dissertationem talia complectentem exarare olim statui: sed adversa, quâ nupèr usus sum, valetudo, de iis quæ cogitationem tam inten-

fam

sam non postulant, scribere me coegit. Verum si istam regionem remotam unquam posthac revisam, et tali indagationi operam meam dandi occasio oblata fuerit, eandem lubentèr captabo; quoniam mihi persuasum est, pleraque mala, quæ ibi formidini nobis sunt, vel quibus occurrere debemus, hinc provenire,

Quamvis considerationem omnium effectuum, qui *Europæorum* constitutionibus accidunt in Indiâ, mihi suscipere nequeo; tamen tales effectus tam arctum cum hâc dissertationis parte nexum habent, ut eos levitèr perstringere mihi necessarium est.

Insignis ista necessitudo, quæ inter aërem, quem trahimus, et vitam ipsam intercedit, solum, cum mors advenerit, perditur. Quod etiam si primis ferè mortalibus necessaria cognitum fuisse probabile est, per multa secula homines ingeniosi, a quo hic nexus pendeat, frustra quæsi-
verunt.

quæfiverunt. Philosophi hujus ætatis, hanc naturæ semitam, ad id temporis incognitam, patefacere, a fato decretum est; conatibus eorum aspiravit fortuna, scientiæ facies mutata, ævumque in medicinæ annalibus faustum dehinc inchoavit.

Ab egregiis his viris, aërem, quem trahimus, compositum esse, et, cum ejus partes certam rationem sequantur, varia corporis munera, secundæ valetudini maximè convenientèr, peragi, compertum est. Porro benè notum est, atmosphæram ambientem in corpus humanum ita incumbere, ut tali oneri brevè succumberet, nisi natura corpus vivum ei resistendi æquâ vi instruxerat. Naturæ quoque sapientiæ consentaneum est credere, atmosphæram, vitæ et secundæ valetudini maximè accomodatam, istâ peculiari gravitate, quæ renixui vivi systematis quam maximè æqualis est, præditam esse. Et tutò concludere nobis licet, ni alteriusutrius ratio variaret,

variaret, homines morbi immunes forent, vitæque eorum ad summam senectutem producere-
tur. Sed talis status perpetuus impossibilis
esset, et, a cunis usquè ad supremum diem,
hujus inæqualitatis effectus magis vel minus
sentimus, qui tamen, non dubito, utiles sunt,
quoniam subitas majoresque cœli temperiei
mutationes, in vitæ genere laborioso non vi-
tandas, perferendo corpus habile reddunt.

Ratio usufque, quibus solis in rei medicæ stu-
dio tutò progredimur, has variationes sæpè
eò procedere ut salutare corporis nixus supe-
rent, docent. Quum hoc citra morbum sub-
sistat, tamen a sanitate recedat, corporis status,
qui, causâ inusitatâ adhibitâ, citò morbum
creat, inducitur.

Status hicce apud medicos *opportunitatis* no-
men adeptus est, qui hominum nascentium
constitutionibus inesse, vel a causis in corpus

per vitæ cursum agentibus, gigni possit. Sed, præter hanc prædispositionem magis generalem, forsan concludendum licet, quosdam temperiei gradus, vitæ genera quædam, aliaque nonnulla, in aliquam, præ reliquis corporis, partem, magis rectâ agere: vel, quod manifestius erit, structuram, situm et munus uniuscujusque functionis vitæ necessariae, in peculiari quâdam cœli temperie, eandem morbo obnoxiam reddere.

Hunc statum, prædispositionem localem nominare mihi videtur, qui generali superadditus, partis conditionem brevî inducit, earum causarum actioni opportunam, quæ præcipuæ eam in morbum nosologicum rapiunt.

Sic rationem reddimus affectionum pulmonum magis frequentèr occurrentium in plagis septentrionalibus, quam regionibus calidioribus, ubi catarrhus et pneumonia rarò grassantur.

Igitur,

Igitur, eâdem lege ad Europæum Indiæ incolam translata, opinor, temperaturam generalem causasque alias ad eam pertinentes, communem universi corporis, et præsertim magis localem jecinoris, potius quam pulmonum vel ullius alius systematis actionis, prædispositionem inducere; adeò ut, in hac regione, et in Indiâ, easdem causas excitantes plerumquæ sequitur affectio ejus partis in quam præcipuè cœlum prius suum effectum edidit; hîc pulmonum, illic jecinoris, conditio morbida.

Ad hoc, in nonnullis regionibus vel diversis ejusdem regionibus partibus quæ eâdem atmosphærâ frui videntur, idem morborum genus oriri; cujus argumentum est febres intermittentes in regionibus similibus inque partibus ejusdem regionis similibus grassari. Hæc rationis similitudo, me judice, a Gadibus usque ad Ganges regnum obtinebit. Hanc rem pulchrè confirmat loci mutatio a morbi sede natu-

rali ad aërem ficiorem quamvis vicinum. Febris paulatim recedit, et sæpè sine medicinæ ope prorsus evanescit; vel, si ad medicinam decurrere necesse est, effectus qui sequitur decies major est quam sine loci mutatione fuisset.

“ Quum ergo morbus in regione aliquâ grassari
“ observatur, sed sub alio cœlo rarò occurrit,
“ fatis verisimile est, malum ex cœlo originem
“ ducere; et spes nascitur, ægrum, si in re-
“ gionem malo liberam abeat, beneficium ex-
“ indè accepturum.” GREG. De Morb. Cœl.
Mut. Med.

His præmissis de opportunitate ad hunc morbum, quæ, ut mihi videtur, in *Europæorum* in Indiâ constitutione et jecinorè inest; pauca differere de causis manifestioribus quæ ejus actionem cient nunc pergam.

Calor.

Calor

I. QUUM animadvertamus *Europæorum* constitutiones in Indiâ semper ferè sub cœlo existere, cujus calor medius gradibus quadraginta violentior est quam is, sub quo creverunt, et naturalis soli vigorem acquisivere; quumque delicata et elegans corporis humani fabrica consideretur; mirum est, perniciosum talis cœli diversitatis effectum non latiùs patere. Homo autem hominis opus non est: Opifex summus, ad ejus necessitates semper attentus, corpus primitùs ità creavit, ut, sine magnâ noxâ, locis tempestatibusque se accommodare possit.

Qualis sit peculiaris caloris gradus ad hepatis morbos creandum proclivis, me ignorare confiteor: sed, me judice, nobis satès licet censere, prædispositionem eò magnitudinis interdum

dum procedere, ut, sine ullâ aliâ ope, morbum gignat. Plerumquæ, vero, concludendum est, causam excitantem requiri, et, prout constitutionis et hepatis in diversis hominibus, ad morbum proclivitas magis vel minus exquisita sit, caloris gradum, prædispositionis magnitudinis rationi consentaneum esse debere. Sic, cum prædispositio maxima sit, caloris gradus eo, qui ad morbum prædispositionem effecerat, paulò major satis esse possit, vel vice versâ : seu, aliis dictis, prædispositio et caloris gradus, qui ad morbum hunc generandum valet, sui invicem rationem inversam sequentur.

Calor universis vasis sanguiferis vehementi stimulo est. Solida stimulat, et, corporis humani in eâ regione pathologiæ non incongruum est, credere, fluida extenuare, sanguinemque viscerum chylopoieticorum multum acriorem reddere quam qui blandè et regularitèr

ritèr per complicatam hepatis fabricam transmitti potest,

Subitæ Temperiei Mutationes.

2. RES in phÿsiologiâ minimè nova est, in distributione sanguinis inter externas et internas corporis partes rationem accuratam existere: hancque saluti adeò necessariam esse, ut si, frigore vel aliis subitò applicatis, vasorum extremorum, in superficie diametri minuuntur, vel prorsùs constringuntur, justa fluidi copia excluditur, et periculosa ad partes internas derivatio fit, unde, sub cœlo variante, homines morbis, ab isto fonte provenientius, quotidie sunt obnoxii. Sed natura hoc magnum incommodum prævidens, necessitudinem inter quædam egesta sapientèr instituit; adeò ut cum unum ullo modo imminuatur, alterum pro ratâ parte augetur. Hic mutuus nexus inter urinæ secretionem et perspirationem insignis observatur.

tur. Hoc modo, sine dubio, multa mala, quæ nobis aliter offecissent, mitiora evadunt, et sæpè omninò prohibentur. Sed, quoniam per unamquamque harum viarum, diversa acrimonia in corpore generata jàmque noxia facta educitur, unam secretionem acrimoniam alteri propriam subtrahendo inhabilem esse. Et, quamvis renes idoneam promptamque viam præbent, quâ repulsus aquosus halitus cuticularis corpore egrediatur, et malis, ab aquæ nimîâ abundantia provenientibus, occurrunt, et sic aliqua pars acrimoniæ, quam continuerant, elabitur; tamen satis verisimile est, maximam nocentis hujus materiæ partem relinqui, quæ, nullâ portâ datâ, sanguini in circuitu ejus admiscetur, crescens, viresque eundo acquirens, donec jecur, jampridè opportunum redditum, ad actionem morbidam postremò ciet.

Insupèr opinari licet nobis, multis in exemplis, perspiratione subitò et violentèr cohibitâ,

bitâ, naturam nimis citò turbare, et sic generalem ad instrumenta urinaria, vel ad intestina, (per quam systema levaretur), deteriorationem, non fieri; hinc duplicem causam in morbum excitando agere, nempe, stimulum nimiae distensionis, et stimulum quem acrimonia gignit. Nec, ut opinor, absurdum erit putare, halitum cuticularem huncce, a superficie ad interiora corporis repulsum, secum portare plus minusve materiae sebaceae cutis, acrimoniam augmentem, opusque ejus corpori magis noxium reddentem.

*Vini, Liqueurum Spirituosorum vel Fermentatorum,
necnon cibi, usus nimius.*

3. NIHIL observavi salutis in Indiâ magis officere quam generalis suprà relatorum usus: et compertum habeo, plurima malorum, quibus *Europæi* ibi plectuntur, inidoneum eorum vivendi modum causam agnoscere.

E

Utcunque.

Utcunquē rei ipsius rationem reddimus, sub primordiis rei medicæ fati notum fuit, intempestivum liquorum spirituosorum usum, opere pernicioso, et forsā specifico, in jecur agere, quam rem posteritatis experientia tantum firmavit.

Præter noxios effectus, omnibus hisce liquoribus communes esse creditos, porro observandum est, liquores fermentatos, (quorum magna copia in Indiâ consumitur), visciditate quâdam instructos esse, quæ proclivis esse possit ad augendum ulla mala a tardiori sanguinis per jecur transeuntis motu provenientia. Cujus argumento est, tales liquores in eâ regione ad jecoris affectiones morbidas creandum magis esse idoneos, quam nobis licuisset credere a portione spiritûs quam continent. Ad hoc, fertur, talis potus usum morbum præsentem graviolem, ægrumque redeunti magis opportunum, reddere. Porcorum, qui tali die-

tæ genere faginati sunt, jecora solito majora esse, accepi.

Quum homo ut animal ratione præditum consideretur, quam fœdè animi dotibus, quas præ cæteris animantibus divinitus possidet, abutitur, menti horrore non esse non potest. Quam sedulò, quamque variè, nostrates in Indiâ, naturalem hominis cibum coquunt et vexant, ad fugaces voluptates consequendum, voluptates dolore emendas!

Cum vehemens et generalis cibi luxuriosorum stimulus, plurimis cœlo propriis nec vitandis insupèr additur, juvenes et inconsultos plerumquè adoriri violentissimam morbi formam, non mirandum est. Robur eorum indiès crescens, sanguinisque motus rapidus, animi affectus vehementiores, etiam cum nulli stimuli præter solitum applicantur, illos, præ cæteris, morbis gravissimis opportunos, præstant. Quam

dira mala, stimulorum vehementium, quos supra retuli, vim conjunctam sequantur?

Quamvis homines vitam supra relatam aliquamdiù impunè degant, senectute adventante, cohors malorum, cui medentis peritia sæpè ad-versatur frustrà, sequela ejus fit. Senectus præmatura, tristis et melancholica mens, (voluptatum debilitantium proles), effrenæ indulgentiæ præmia sunt.

Venus Immodica.

4. Hæc dissertationis pars proximè præcedenti similis est. Cibi potusque intemperantia ipsa non solum nocet, sed etiam pernicioſa evadit propter coitûs desiderium immodicum quod creat. In omnibus orbis terris hæc maxime debilitatis origo est, et prematuram secum adfert senectutem. Quanto magis, igitur, noceat, necesse est, sub cœlo ubi tot causæ ad vim vitæ consumendam conjurant.

Insolatio,

Insolatio, Gall. Coup de Soleil.

5. HÆC, ob consensum inter sensorium et jecus creditum, pro hujus morbi causâ sæpè habetur. Morbum à tali consensu, per sensorium universo corpori stimulum præbente, interdum provenire, satis credibile est; sed, quoniam totum corpus æquè patet calori isti qui solis ictus efficit, forsàn potiùs caloris magnitudinis argumentum haberi debent; eundemque effectum in jecinore accidisse, posthabitâ peculiari caloris in cerebrum rectâ actione, probabile videtur.

Animi Affectus.

6. Hi opere aut nimio aut deficiente agentes, in corpore jam proclivi ad morbum factò, jecoris affectionem generare periclitantur. Illi stimulum justo majorem præstant; hi ut sanguis tardiùs circumvehatur efficiunt: undè
viscida

viscida jecinoris fluida minori vi promoventur, et tandèm fluere prorsùs definunt.

Subiti et Violenti Corporis Conatus.

5. Hi sanguinis circuitum nimis accelerant et inæqualem reddunt ; vel partes nimis intendere possint.

Vitæ Genus Otiosum.

8. Hoc corpus plethoricum, sanguinisque circuitum tardiozem, reddit.

Vestitus.

9. EUROPÆORUM vestitus viscera arctius confringit et comprimit, sanguinisque circumeuntis æquabilitatem turbat.

Alteram hujusce morbi causam habeo inæqualem inter egesta et fluida ingesta rationem. Cum illa multo superent hæc, systema-

tis

tis status inducitur qui manifestè originem morbo præbeat.

Subitæ et Frequentes Ventriculi Distentiones.

10. BENE notum est homines, ullis hujus morbi formis laborantes, cum ventriculus cibo, potu vel flatu distendatur, dolorem solito majorem sentire. Hic dolor huic instrumento morbi sedem prementi attribuitur. Satis credibile videtur hoc interdum accidere, vel saltèm dolorem, ab effectu, quem, ventriculus in lienem edit, augeri.

Quoniam lien in homine ferè prorsus vascularis est, multò majorem sanguinis quantitatem, pro ejus magnitudine, quam ulla alia corporis pars, accipit; et ea est inter eum et ventriculum necessitudo, ut, cum hic est vacuus onere, et situm suum mutavit, lien compressione liberatus, sanguini in eum propulso cedat, undè

multum

multum augetur. Hinc ulla distensionis in ventriculo causa lienem turgidum comprimet, sanguinemque in eo contentum in venam portarum protrudet.

Contagio.

II. NAVIS, cujus nautarum salutem ipse praefui, anni M,DCCXCVI. aestate, ad insulam St Helenae decem hebdomadas manebat. Acuta hepatitis exquisitè formata complures nautarum adorta est. Sanguis eductus tunicâ inflammatoriâ et tenaci coopertus est, sed fluida brevi postea ad putredinem valdè proclivia fuerunt. Tamen nautae caeterarum navium, quarum multae in rebus similibus sitae erant, morbi prorsus immunes fuere.

Hoc et nonnulla alia mihi persuadent, synochum CULLENI, in Indiâ saltè, in definitione acutae hepatitidis requiri.

Hujus

Hujus rei summâ diffidentiâ mentionem facio, et lubentèr attentionem rogarem hominum, quibus observandi hanc rem facultas est, monstrare, an, in quibus casibus, exquisitè formata acuta hujus morbi species unquam per contagionem propagetur, necne? Mihi fatìs credibile videtur, rem ità se habere, quamvis hoc demonstrare me nequire confiteor.

Multæ aliæ causæ existunt quibus affectiones hepaticæ in Indiâ tribuerentur. Res quidem leves, quæque nullius momenti videntur, ad perturbationem creandum, ubi prædispositio magna est, fatìs valere opinor. Si, igitur, consideretur unaquæque causarum suprà relatarum, forsàn aliarum, quarum mentionem non fecimus, morbum toties occurrere in regione, ubi ferè universæ causæ quotidie conjuncto opere in constitutionem *Europæorum* agunt, mirari debemus?

P A R S III.

DE CAUSA PROXIMA.

SUPRA dixi, verifimile esse, cum *Europæi* magis vel minùs diù in Indiâ degerint vitam, in jecore præ ceteris partibus, ad morbum opportunitatem gigni. Hæc ad morbum proclivitas, ut opinor, in *debilitate mobili* continetur, per quam significarem, debilitatis formam modificatam, potestatibus nocentibus quam maximè opportunam, quæque major sit in unâ vel alterâ hepatis parte quam in cæteris ejusdem partibus. Sed, quoniam diversarum corporis partium vis vitæ, aut omnino, vel partim, a quantitate sanguinis arteriosi per eas transeuntis, pendet ; hæc *mobilis debilitas*, cæteris paribus, systema venæ portarum afficiet, vigore arteriæ hepaticæ parùm consumpto. Hinc vis activa in hâc manere possit, quum

quum illa passiva facta sit. Hinc quoque, me judice, chronicæ jecoris affectiones, quas ad venam portarum pro sede relego, multò sæpiùs *Europæos* in Indiâ aggrediuntur, quam acutæ ejusdem affectiones, quas in arteriâ hepaticâ contineri, puto.

Ad hanc rem, quam maximè possum, illustrandum, primùm explanandus est modus, quo, ut opinor, utraque morbi species oriatur; et, quum prædispositio plerumquè citiùs in systemate venæ portarum afficitur, primùm investigandum est mihi, quomodo ejus obstructions fiant, deinde, quum formantur, quousquè phænomena chronicæ hepatitidi propria explicant.

In acutâ hepatitidis specie, ut in arteriâ hepaticâ, et chronicâ, ut in venæ portarum systemate, positis, considerandis, celeberrimi MONRONIS opinionem sequutus, putavi, præcipuum

usum, cui arteriæ hepaticæ sanguis infervit, esse, jecur ad munere suo fungendum incitare.

Igitur hâc opinione nixus, existimo, si, ullo modo, sanguinis in hepate, vel ulla parte hepatis, quantitas aucta vel imminuta sit, majorem vel minorem partis vitalitatem et sensibilitatem sequuturas, aliquâ parte pro ratione excessûs vel defectûs sanguinis *oxygenati* in hepate tunc accumulati circuitum suum peragentis.

Chronicam hepatis affectionem creare possint causæ sanguinem venæ portarum per id transeuntem aut accelerantes aut retardantes. Causam accelerantem applicatam fingamus, et, me judice, hæc sequentur.

Ubi generalis sanguinis circuitus ab unâ multarum causarum acceleratur, jecus, jam proclive factum, præsertim autem vena portarum, hujus effectum citiùs certiùsque sentit : multæ res tamen
nobis

nobis fidem faciunt, vim prædispositionis magis exquisitam esse aliquâ in parte, vel in diversis partibus, hujus vasorum systematis quam in aliis ejusdem. Igitur, sanguinis momento, et sæpè etiam mafsâ et acrimoniâ ita auctis, ut vim resiliendi vasorum superent, talis sanguinis accelerationis effectus primùm sentitur ubi vasa maximè debilia sunt. Vasa autem maximè debilia sunt, ubi prædispositio vehementissima est. Quum, igitur, portæ sanguis suo momento rectâ progrediatur, et vis resiliendi vasorum validiorum ad hanc debiliorem partem pertineat, (quoniam vis distentionis vim resiliendi vasorum multùm superat), vasa cedunt, et distenduntur, *inversa ratione*, quæ inter vim sanguinis distentionis, et renixum quem præbent vasorum tunicæ partesque eas circumdantes, intercedit.

Hâc distentione effectâ, ductuum biliarium comitum parietes partim vel omninò compri-
mantur, necesse est ; quoniam vis distentionis
sanguinis

sanguinis à tergo vim distentionis bilis secretæ superat. Verum, quia a fonte suo bilis progreditur, cursu fluxui rami venosi contrario, eadem a parte compressâ ad poros biliarios refluere necessario cogitur; undè hi distendentur, et munus eorum secernens lædetur, vel prorsus perdetur. Verum enim verò, propterea quod minutæ extremitates venarum sanguinem reventium ab istis poris proveniunt; distensio aperturas venarum plùs minùsve delebit. Postremò, lymphaticis in parte affectâ compressis, varii canales, per quos diversa fluida evadere possent, obstruuntur, et congestio hìc quoque fit, indiès ingravescens morbumque adaugens.

Insupèr his addendum est, eandem distentionem quæ, quò minùs bilis per canalem sibi proprium egrediatur, impedit, etiam justum sanguinis arteriosi ingressum per ramos hepaticos, eorum diametris plùs minùsve imminutis, prohibere. Sed hic sanguis naturæ incitantis est, ejusque

ejusque major vel minor quantitas alicujus partis sensibilitatem penitus afficere videtur. Hinc instrumento fecernenti solito stimulo privato, sensibilitas ejus imminuitur, minusque bilis, in chronicis hepatis obstructionibus quam in secundâ valetudine segregatur. Et si hûc quoque additur nervosa filamenta, quæ circumdant et comitantur unumquemque venæ portarum ramum, in parte distentâ, simplicem compressionem pati; me judice, ratio redditur, cur chronicas jecoris affectiones tantùm obtusus dolor comitatur, vel sæpè nullus, etiam in exemplis, ubi, post mortem, cadaverum inflammationem præcessisse, demonstrârunt.

Quandò, autem, jecur, magis quam ulla alia corporis pars, sanguinis circuitui resistit; quandòque cordis vis impellens in venæ portarum sanguinem parùm, si omninò, agit, præterque hoc, hunc sanguinem viscidiorum esse, notum est; liquidò constat, cum vasa alicubi magis ad
morbum

morbum proclivia sint, distentio et sanguinis obstructio citò sequentur ullam causam, rectè vel indirectè sanguinis per venam portarum cursum retardantem, malisque suprà relatis originem præbentem.

His ritè perpensis, chronicæ hujus morbi formæ causam proximam, in partis, vel partium systematis venæ portarum, debilitate, positam esse concludere, mihi videtur.

Hepatitis acutæ originem quod attinet, ut satis probabile concedatur, quamvis arteria hepatica, propter veram ejus structuram arteriosam officiumque, ad statum prædispositionis non tam proclivis est quam systema venæ portarum; tamen per cœli, aliorumque effectum a pristino statu activo, sed non tantopere, recedere, undè ejusdem debilitas in parte accedit, quarundam causarum actioni opportuna.

Si

Si hoc conceditur, cum ullo modo sanguinis circuitus acceleratur, et sanguinis arteriosi major copia ad hepar derivatur, quoniam partis arteriæ debilioris vis se contrahendi ei massam fluidi promoventi inæqualis est, sanguinem in eam influentem propellere nequit, vasorum parietes cedunt, eorum area amplior fit, sanguinisque copia, sanitati adversa, accumulatur. Sed toto cœlo distat effectus hujus distentionis a venæ distentione, propter magnam partis vim vitæ, quam ei præbet sanguinis *oxigenati* excessus; quæ crescens, ejusque sensibilitatem magis exquisitam reddens, dùm ad statum medium redire conatur, truncis et extremitatibus suis vim contractilem impertit. Sed variæ potestates, quæ sanguinem ad partem distentam propellunt, hâc vi contractili superiores sunt; cujus vis multùm imminuatur necesse est, propterea quod contra sanguinis cursum propagetur. Igitur truncorum diameter eadem manet, et vis contractilis illis propagata vim eorum se contrahendi

trahendi tantum auget: unde sanguinis ad partem distentam fluxus major fit, quod arteriæ, statu activo manente, aliis nixibus contractilibus, majorique sanguinis quantitati per eos transeunti, originem præbet. Sed, quoniam in parte distentâ, potestates sanguinem promoventes aliquantum imminuuntur, nîsusque contractiles ultra eam secundum sanguinis cursum propagantur, minor vis resistendi hîc subest, et per extremitates partis affectæ arteriæ vis se contrahendi ita fertur, ut ad diametrum imminuendam par fit: unde sanguinis congestio fit, summæ partis incitationi, dolori acuto, et feбри potius typhoidi quam inflammatoriæ, originem præbens.

Verum, quum vis se contrahendi a proprietate materiæ animatæ, quæ, tempore interjecto, expendi possit, pendeat, et vis resistendi partim materiæ animatæ, partim mechanicæ, ideoque inanimatæ, propria fit; hînc sequitur vim
resistendi

resistendi, quæ auctæ vis se contrahendi origo fuerat, nisi, aliquo tempore interjecto, solvitur, pro vis se contrahendi magnitudine, augeri, donec, post iteratos conatus, hæc perditur, et, nisi suppuratio advenit, status passivus activo succedit.

Quamvis arteriæ distentæ bilis in ductibus vicinis reditui aliquantùm adversari possint, tamen major incitatio per universum earum cursum vim majorem impertit, bilisque secretionem auget. Hinc hæc morbi forma sæpè, sed presertim principio, hujus fluidi nimiâ abundantia stipatur.

Ex suprà dictis concludere mihi videtur, acutæ hepatitidis causam proximam contineri in quâdam debilitate partis vel partium arteriæ hepaticæ, ejus distentioni ultra medium statum originem præbente, et quæ, secundum ejus trun-

cum et extremitates, ad se contrahendum, conatum excitat.

P A R S IV.

DE GENERALI VALETUDINE TUENDA,

QUAMVIS summâ diligentîâ et medicinæ peritiâ morbis occurrere sæpè nequimus ; tamen humano generi faustum est, bonam valetudinem plerumquè penes homines esse dici posse. Nusquàm, quidem, majori utilitati foret, regulas secundæ valetudinis servandæ observare, quam nostratibus in India ; et lubentèr in animum juvenum impigrorum, qui illuc commigrant, memoriam revocarem, quæ quantaque bona a salutari, quanquam difficili, pensâ, summam in vivendi modo temperantiam observandi, proveniant.

Investigatio

Investigatio ejus corporis statûs secundæ valetudini maximè consentaneî, ampla difficilisque mihi videtur. Tamen talem indagacionem facere conarer, ni, si hoc fecissem, limites, qui dissertationibus hujusmodi vulgò præscribuntur, transilirem.

Non negandum puto, hominum, in certis orbis terrarum regionibus, et sub iisdem rebus, positorum, similitudinem esse inter constitutiones, quum sanâ valetudine fruuntur, non minus insignem quam inter morbos. Eadem causæ morbos arcent, eadem causæ iisdem symptomatis, morbos nullo modo diversos constituentibus, originem præbent. Morborum cursus idem; similemque eos tractandi modum idem sequitur effectus. Quocirca, (ni fallor), nonne fas est concludere, naturam, prolis nunquam immemorem, voluisse, varia cœla cæterasque res illuc spectantes, efficere istam peculiarem fibræ vivæ conditionem, quæ lenitati morborum,

rum, diversas terras lustrantium, maximè favet?
“ Notum enim est, coelum multo majorem ef-
“ fectum in peregrinos habere, quam in nati-
“ vos. Corporis constitutio, certo calori assueta,
“ exinde nec multum fert commodi nec incom-
“ modi,” GREG. De Morb. Cœl. Mut. Med.

Si hominum constitutionum diversitas ad
amissim redigeretur, tanta est talis diversitas ut
Indiæ incolarum constitutio unam, nostratum
alteram gradûs extremitatem, propè teneret.
Cum, igitur, solum nativum Indico imparati
mutamus, non mirum est, morbos citiùs in ad-
venâ gigni quam nativo, formamque assumere
contra quam ars nostra nimis sæpè nihil valet.

Mecum reputans omnia quæ ad constitutio-
nem, quâ gaudemus, vel ad morbos, qui in hâc
regione valent, pertinere videntur, curâ quo-
que adhibitâ Indiæ nativis eorumque morbis
existimare adductus sum, appropinquationem

ab Europæâ ad Indicam constitutionem, vitæ genus, instituta, &c. sanitatis fervandæ causâ omninò necessariam esse; et tale consilium valetudinem satîs certam, saltem quod ad cœli mutationem attinet, redditurum.

Quousque hæc Europææ constitutionis mutatio fieri debeat, nullâ singulari regulâ monstrari potest. Tamen observandum est, quoniam constitutio Europæa acmen suam attigit, et peculiarem conditionem hujus regionis incolarum sub suo cœlo nacta est; perfecta mutatio ad laxum et irritabilem Indici habitum, non solum inidoneum foret, sed fortasse, vita ipsa talem mutationem ferre nequiret. Igitur satîs credibile est, *appropinquationis* hujusce gradum maximè salutarem, esse medium statum vivæ animalis fibræ inter rigidum et tensum septentrionalium, et laxum irritabilemque magis australium orbis terrarum; qui, autem, variat pro ætate, constitutione

stitutione magis modificatâ, et consuetudinê
jâm usu confirmatâ.

Salutaris hæc Europæorum, qui ad Indiam
appellunt, constitutionis mutatio per Indiæ cœ-
lum regularitèr efficitur ; et si ejus conatus pro-
movere conarentur, curâ adhibitâ effectui,
quem ea aliaque in corpora eorum edunt, et
quem ipsi in se exerunt, talis corporis conditio
citò induceretur, et attentione servaretur, quæ
plerumquæ bonam valetudinem diffunderet. Sed
sanè homines illam regionem contra semet ar-
mati adeunt ; intemperantia et luxuria illis
perniciiei sunt. Et quanquam reflectiones fu-
gaces, vel diuturniores quæ ab ægritudine ori-
untur, constitutione suâ abutendi periculi illos
admonent ; tamen tanta est imbecillitas hu-
mana, tantoperè voluptatis blanditiæ nos al-
liciunt, et tam facilè ab iis, qui luxuriam sum-
mum bonum ducunt, a proposito avertimur,
ut

ut diuturnam placidamque vitam constitutione fractâ, et quæ ab omni causâ, etiam levissimâ, affici periclitatur, mutemus.

Quum aliquis ad Indiam migrare statuit, patriam relicturus patriæ genus vitæ, et usitata oblectamenta, simul relinquere debet. Naturæ conatus fati occupati erunt in sanitatis æquabilitate fervendâ, sine vitiorum, quorum sumus fontes, curâ. Sempërque in memoriâ tenendum, ejus conatus, ad amissum vigorem restaurandum, stipari jacturam principii, a quo vita pendet.

Dùm ad Indiam appropinquamus, cœlum in constitutionem agere incipit, cujus actionem pro virili parte promovere debemus. Alvus regularis, et primùm potiùs laxa, fervenda. Diætâ tam simplici, levi et concoctu facili, quam diuturnæ navigationis natura finit, utendum.

dum. Vestitus laxus, et, principio navigationis, aliquanto densior quam cœlum postulare videtur, esse debet. Exercitatio crebra fit, sed nunquàm sub ardente sole. Libera et æquabilis perspiratio per tenuia diluentia servanda. Cum in Indiam jàm ventum est, simplice cibo, neque condito, quique ventriculum non opprimit, utendum est.

Quoniam stimulorum vis in cœlo calido semper pertimescenda est, cibus e plantarum genere petitus, quippe cujus stimulus tantùm duas vel trës horas maneat, maxima diætæ pars esse debet. Tali cibo plerumquæ vescuntur nativi, et caro et e carne confecta diæta, cujus stimulus septem vel octo horas sentitur, pro ratâ parte minore copiâ fumen-
da est.

Fructus refrigerant, sedant, et antiseptici
sunt;

sunt; et ad eorum usum largum paulatim perducendi sunt Europæi.

Potus fit aqua, cui admiscetur pauxillum vini Madeirensis, vel *Claret*, vel liquoris spirituosus, Anglicè *Gin* dicti, copiosè interdium hausta, ad perspirationem liberam servandam, undè fluidorum circumeuntium ratio equalis custoditur, et secundum evaporationis legem, corpus refrigeratur. Vini et liquorum spirituosorum usus paulatim deponendus, saltè quousque consuetudo perferet, in quorum locum subeat liberalis aquæ usus. Sed, propectâ ætate, modicus et idoneus vini usus profit.

Nihil forsàn in Indiâ salutis Europæorum magis favet quam libera et regularis perspiratio; ad quam efficiendum largus diluentium usus postulatur, et, nisi pristino vitæ modo prohibente, aqua optima est. Posthabitâ talis derivationis utilitate, quâ fluidorum æquabilitas

fervatur, alii, neque parvi momenti, usui in illâ plagâ inserviat, necesse est. Legi naturæ cuidam convenienter, pro evaporationis ab ullâ datâ parte ratione generatur frigus, quod corpus, temperaturâ mediæ ambientis multo inferius, necessario servat. Et quanquam in India corpus vivum in temperaturâ, naturalem ejus calorem superante, sæpè positum est, tamen, quoniam auctam temperaturam sequitur aucta evaporatio, ipsa causa quæ ei perniciosa videtur, sapienti naturæ lege salutis ejus consulit. Hinc utilitas salutarem hanc evacuationem per larga diluentia servandi. Hinc quoque aër ficcus corpori, flabelli usu, sæpè admovendus, (cujus bonum effectum experientia nativos docuit, quamvis ejus rationem reddere nequibant), ad corporis evaporationem frigorisque generationem, promovendam. Eidem causæ acceptum referendum est magnum periculum a perspiratione cohibitâ ortum, quod non solum partibus internis congestionem formidolosam minitatur,

tatur, verum etiam corporis temperaturam tantopere auget ut vitæ ipsi adversa fiat.

Exercitatio lenis et frequens, sed semper citra defatigationem, esse debet. Sub sole matutino optimum est corpus exercere. Tùm equitare vel ambulare circum rura tutum necessariumque est. Patentia, sicca, et excelsa loca, in quibus exerceatur corpus tutò, eligenda; et effluvia lethalia stagnis vicina, et materiæ putridæ, summâ curâ evitanda, sunt. Ubi corpus sic exerceri nequit, per instrumentum, Anglicè *flesh-brush* dictum, crebrò fricandum est. Quando solis ardor maximus est, nemo suâ sponte ei se objicere debet: mosque per paucas horas inter radios ejus meridianos somno indulgendi sine dubio prodest, et vigorem, quem labor matutinus consumpserat, reducit.

Animus omni attentione tranquillus servandus est; ab eo enim corpus facilè afficitur, ejusque

ejusque affectus violentiores magni detrimenti causa sunt. Quamobrè quum vesper advenit, publico diei finito opere, talibus occupationibus, quæ animo oblectamento sunt, ver-
sandum. Hinc vespere Dei adoratio, quippe quæ quum mentis sibi conscia benè actæ vitæ effectus est, animum delectat, religiosè colenda. Saltatio et venatio, quæ morborum diuturnorum et periculorum origo sæpè existunt, nunquàm adhibenda sunt.

Somnus labori corporis æquandus ; non nimis producendus, sed sæpius quam semel per viginti quatuor horarum spatium iterandus.

Europæorum in India se vestiendi modus illi regioni minimè convenit. Corpus nimis coarctat, vincit, et calefacit, et sic viscera obstruit, sanguinisque per ea circuitum turbat. Vestitus levis, laxus, et albi coloris esse, debet. Tribùs Persicæ ibi vestitus libero sanguinis per
corpus

corpus circuitui maximè favet. Pilei albi levissimique esse debent. Color niger calorem absorbet, morbisque periculosissimis origo est. Clarus FRANKLINUS fæminarum pileis pannum coloris nigri intùs affui monet, quo a pulchrâ earum facie arceantur solis radii qui funditùs reverberantur.

Balneum frigidum bis die adhibendum, indusiaque non nimis sæpè mutari possunt. Capilli breves, rari et sine pulvere sint.

Domus in apertis locis, et a se invicem separatæ, ædificentur; et dùm directi solis radii excluduntur, aër per eas liberè perflare debet.

Dira mala, vivendi modum spectantia, in quæ nostrates incidunt, non solum generali systemati nocent; verum etiam, propter immodicum veneris desiderium quod una cum cœlo
creant,

creant, pernicioſa evadunt. Mala hinc provenientia fatiſ nota ſunt; igitur Celfi verba ejus regularem et idoneum uſum ſuadentia hinc loci mihi citare liceat. “Concubitus
“vero neque nimis concupiſcendus, neque nimis
“pertimeſcendus eſt. Rarus, corpus excitat; frequens ſolvit. Cum autem frequens,
“non numero fit, ſed natura, ratione ætatiſ,
“et corporiſ, ſcire licet, eum non inutilem eſſe,
“quem corporiſ neque languor, neque dolor
“ſequitur. Idem interdum pejor, tutior noctu;
“ita tamen, ſi neque illum cibus, neque
“hunc cum vigilia labor ſtatim ſequitur. Hæc
“firmiſ ſervanda ſunt; cavendumque, ne in
“ſecunda valetudine adverſæ præſidia conſumantur.”

Paucæ hæ obſervationeſ tuendæ Europæorum in Indiâ ſanitati accommodatæ ſunt; et perſuaſum habeo, maturam et rigidam ad quæ ſuprà dixi attentionem, malos cœli effectus abacturam,

acturam, et vitam ad provectam ætatem incolumem protracturam, esse; et, quum, divitiis honestis paratis, ad patriam redirent, secundæ valetudinis tantum illis superfuturum, quo, per multos annos inter amicos consanguineosque, his facultatibus, quas industria pepererat, fruendo idonei forent.

Contrà, quam diversæ sunt sequelæ vitæ in his partibus inconsultò actæ! Juvenes et vegeti, suæ temeritatis victimæ, quotidie perimuntur. Homines observantur domum redire, locupletati quidem, sed cum constitutionibus adeò fractis, ut vitâ frui nequeant; tristes et mobiles animos, frustraque sperantes, illam valetudinem recuperare, quam ad Bacchi Venerisque aram amiserant.—“ Voluptas et dolor
 “ (ut pulchra *Socratis* fabula docet) sorores
 “ fuerunt, utcunque dissimiles, diversamque
 “ sortem expertæ, altera nimirum optata et
 I “ grata

" grata omnibus, altera pariter invisa; quas ta-
 " men Jupiter ita sociavit, et tam indissolubili
 " vinculo conjunxit, ut quamvis natura con-
 " trarias, et diverse spectantes, quicunque
 " alterutram amplectitur, alteram trahat si-
 " mul." GREG. Consp. Med. Th.

